

Српска листа неће учествовати на изборима 18. децембра

Одлука о расписивању избора у четири општине на северу Косова и Метохије нови је покушај Приштине да окупира северни део покрајине, изјавио је јуче директор Канцеларије за КиМ Петар Петковић, а Српска листа је саопштила да неће учествовати на тим изборима. „Имајући у виду одлуку Приштине о одржавању ванредних локалних избора на северу Косова и Метохије желимо да обавестимо јавност да Српска листа неће узети учешће на овим изборима, као

Петар Петковић

Избори за српске општине, без Срба и српског народа, немају никаквог смисла и осуђени су на пропаст

ни грађани који подржавају нашу странку, а којих је више од 95 одсто на овим просторима“, наводи се у саопштењу СЛ.

Председница привремених институција у Приштини Вјоса Османлић расписала је прејуче ванредне изборе за градоначелнике општина Северна Митровица, Зубин Поток, Лепосавац и Звечан, заказавши их за 18. децембар. Досадашњи челици четири српске општине поднели су 5. новембра оставке због одлуке Приштине о регистарским таблицама Османлићева је расписала изборе по завршетку консултација с представничима политичких партија и Централне изборне комисије, у којима нису учествовали представници Српске листе.

КАКО ИЗБЕГНИ КАТАСТРОФУ НА СЕВЕРУ КОСМЕТА Куртијеове казне могу да изведу Србе на барикаде

Париз и Берлин желе да проблем Космета ставе под своју контролу, тензије ће искористити Америка да преузме кључну улогу у дијалогу

Возила у центру северног дела Косовске Митровице

Дејан Сивановић

Експертске делегације Београда и Приштине током ове недеље покушаће у Бриселу да пронађу компромисно решење за српске регистарске таблице. Евентуални договор би могао на неколико месеци да одложи једнострану примену одлука приштинских власти и да спусти тензије на

Косову и Метохији. Шеф дипломатије Европске уније Бузеп Борел упозорава да 21. новембар не сме да се дочека без договора „или ћемо бити на нивоу веома опасне ситуације“. Да би то спречило каже да је спреман да организује састанак у Бриселу на највишем нивоу на којем би председник Србије Александар Вучић и премијер привремених приштинских институција Ал-

бин Курти покушали да се договоре. Пре тога ће европски посредник Мирослав Лајчак разговарати са представницима Приштине и када дође до помака у разговору, онда ће позвати и делегацију Београда. Председник Вучић није оптимистичан да се може пронаћи компромисно решење за превазилажење кризе на северу Косова.

ПОГЛЕДИ

Небојша Човић

Међународно право ће победити закон џунгле
стр. 22 и 23

ПОТРОШАЧ

Инфлација – нови проблем за опоравак туризма
стр. 12

Тест би могао да „предвиди“ када ће жена ући у менопаузу

стр. 7

ИНТЕРВЈУ: БОЈАН КОСТРЕШ, кандидат за председника ЛСВ-а

Лигашице и лигаши нису непријатељи Србије

стр. 6

НИС би национализацијом могао да избегне санкције ЕУ

Преузимање руских нафтних компанија у Европи је узело маха. Немачка и Пољска пре два дана преузеле филијале „Гаспрома“

Јасна Пејровић Сјојановић

Власти у Берлину објавиле су пре два дана да национализују немачку филијалу руског „Гаспрома“ да би спасиле презадужену компанију којом држава управља од априла. „Гаспром“ ће изгубити део контроле и у другој стратешкој инфраструктури за снабдевање гасом у Европи, у гасоводу „Јамал – Европа“, чији велики део пролази кроз Пољску, преноси Ројтерс.

Да ли слична судбина чека руско-српску „Нафтну индустрију Србије“? „Гаспром“ је имао 48 одсто власништва компаније „Јамал – Европа“, а Пољска 52 процента. У оба случаја циљ ових државних интервенција је да се гарантује безбедност снабдевања гасом у контексту енергетског натежања између Москве и Запада од почетка руске инвазије у Украјини, преноси Танјуг. Немачка филијала „Гаспрома“, преименована у СЕБЕ, кључна је компанија за снабдевање ове земље енергијом. „Гаспром“, једини акционар „Гаспрома Немачка“, објавио је 1. априла да је повукао своју активу из те филијале

Да ли су безбедњаци Русије и САД разговарали о крају рата

Вилијам Бернс и Сергеј Нарискин сусрели су се у Анкари након што су из Вашингтона више пута наговестили Кијеву да је време за договор с Москвом

Јелена Сивановић

Кремљ неће да открије о чему се разговарало, Бела Кућа пориче да је било речи о светској теми број један, али до руско-америчког састанка у Анкари јесте у понедељак дошло након што је Вашингтон више пута посредно сигнализирао Украјини да је време за преговоре с Москвом. Прејуче су се у Турској сусрели шефови америчке и руске обавештајне службе, што су медији протумачили као могуће тајне преговоре о крају рата. И Америка и Русија и Турска су потврдиле да су се директор Централне обавештајне агенције (ЦИА) Вилијам Бернс и директор руске Спољне обавештајне агенције Сергеј Нарискин састали у Анка-

ри. Док у Кремљу ређутку због чега су се Бернс и Нарискин састали, администрација Шозефа Бајдена негира да су се америчка и руска тајна служба договорале о крају рата у Украјини. Бернс је био амерички амбасадор у Москви од 2005. до 2008.

Влада у Црвенот трга поручила је да је иницијатива потекла с америчке стране“, преноси РТ. У Вашингтону инсистирају на томе да је Бернс упозорио Русију да не користи нуклеарно оружје у Украјини и да се интересовао за судбину америчких осуђеника у Русији. Према саопштењу из Западног крила, Бернс и Нарискин „нису се договорали о крају рата у Украјини“ јер је амерички став – „ништа о Украјини без Украјине“.

страница 3

Вилијам Бернс

Сергеј Нарискин

€ 117,2966 дин ↓

www.politika.rs redakcija@politika.rs

ДАНАС 7/16° СУТРА 3/10°

ISSN 0156 4395
РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ПРЕСНИКОВИ
НАЦИОНАЛНА АГЕНЦИЈА
ЗА ЗАШТИТУ
СРЕДСТВА
ОД НЕПРАВИДНОСТИ

НИС би национализацијом могао да избегне санкције Европске уније

Са прве стране

Имајући у виду пренос власништва на Пољску и Немачку очекује се да руска страна, у контексту поштовања српске неутралности, пристане на исти пренос власништва и у Србији. Јер, ако Русија све време хвали одлуку нашег државног врха, не иде да управо она ради против исте те неутралности. Наиме, наша земља би могла да потпадне под санкције зарад скромног сувласничког удела у НИС-у, који је Руска Федерација у случају Пољске и Немачке препустила тим државама. Зашто за Србију важе другачији аршини?

Наша земља је 2008. године продају НИС-а руском „Гаспромџет“ представила као посао века. Према уговору о продаји, НИС је са 51 одсто власништва отишао у руске руке за 400 милиона евра, а заједно с њим и сва нафтна и гасна поља и геотермалне бушотине које су припадале овом некада државном предузећу. Споразумом је предвиђено и да руска страна уложи 496 милиона евра у производњу и још 60 милиона у заштиту околине. Према тренутној тржишној капитализацији, вредност НИС-а износи на јучерашњи дан 915 милиона евра, што значи да је за 10 година вредност компаније порасла за око 15 процената, наводи Ненад Гујанчић, брокер у брокерској кући „Моментум секуритис“. Верује се да би евентуална спремноост „Гаспромџета“ да прода контролни пакет НИС-а подразумевала много већу цену од ових 915 милиона евра. На евентуалном јавном тендеру за контролни пакет акција нема сумње да би цена била барем 2,5 до три пута већа од актуелне. Да послује у Хрватској НИС би сигурно морао да плати порез на екстрадобит од 33 одсто, јер Хрвати управо ових дана планирају да уведу нови намет компанијама које имају одличне пословне резултате у последњих неколико година, јер је приход НИС-а у првих девет месеци 2022. скочно 90 процената на 380,8 милијарди динара највише због пораста просечне цене сирове нафте. Кључни показатељ профитабил-

ности ЕБИТДА скочно је скоро три пута на 104,8 милијарди динара док је нето добит достигла 69,4 милијарди у односу на прошлгодишњих 13,3. Да није био ограничених цена горива овај резултат би за око осам милијарди био већи.

Шта је Србија дала а шта добила међудржавним уговором о преузимању НИС-а 2008. године? Између осталог и то да уместо да добијамо најјефтинију руску нафту, што је био главни аргумент којим је тадашњи министар Велимир Илић правдао продају НИС-а испод цене, све време у ствари купујемо нафту на берзи. Осим тога, имали смо и своје резерве нафте, али и то је

► **Чак и ако Русија обезбеди стабилно снабдевање нафтом и гасом, допремање је ограничено пакетима санкција ЕУ. Пошто се не види крај тим мерама, скоро је неминовно решење да Србија у наредном периоду привремено национализује НИС, каже Миодраг Капор, аналитичар енергетске политике**

завршавало као берзанска роба. Зар нисмо очекивали да ће после прве фазе градње „Банатског двора“ које је завршена 2010. године, убрзо бити настављена и друга која предвиђа да уместо 450 милиона кубика гаса имамо складиште од 900 или милијарду кубика? Али, није. А све је требало да буде под плаштом међудржавног уговора. Руку на срце успели смо да заједно с руском страном сградимо гасовод „Турски ток“ и модернизujemo „Рафинерију Панчево“.

Зар Србија истом том НИС-у и после 13 година не чини велики уступак тиме што и даље плаћа најнижу ренту

за експлоатацију нафте и гаса? Али и то је одлука свих власти од приватизације до данас. Иако је 2013. наклада за експлоатацију нафте повећана са три на седам одсто, то се није одржило на НИС-јер, како је прописано међудржавним споразумом, она ће остати иста „до достизања исплативости датих пројеката“, да буде у складу са законодавством које је било на снази на дан потписивања споразума. Овај уговор ревидиран 2013. истиче наредне године.

Миодраг Капор, аналитичар енергетске политике, каже за „Политику“ да ако говоримо стриктно са економског аспекта, Србија не би имала знатније проблеме у увозу сирове нафте и њеној преради у „Рафинерији Панчево“ и тиме би задовољила домаће потребе снабдевањем нафтним дериватима. Али када је реч о „високој енергетици“ то увек укључује и политичке односе тако да је неопходно и тај сегмент укључити у анализу потенцијалне национализације НИС-а.

– Не заборавимо да је наша земља остала једини преостали европски савезник Русије након њене извршене агресије на Украјину. То на пример показује и прекјучерашње гласање Србије као једине европске државе која није гласала за увођење ратних репарација због руског кршења међународног права. То није случајно и свакако се не може објаснити таквим историјским околностима, него ту врло важну улогу имају и руско-српски енергетски односи у протекле три деценије. Још од потписивања државног уговора између Русије и Србије 1992. и формирања „Југоросгас“ компаније, енергетска сарадња између две државе је по дефиницији била ограничена нетранспарентним и вангендерским склопљеним уговорима. Осим краткотрајног периода између 2000–2003, Србија је свесно узлазила у повећање вештачке зависности од увоза руског гаса, док је истовремено предала целокупне ресурсе нафте, природног гаса као и термалних извора опет вангендерски и далеко испод тржишне цене „Гаспромџет“у. Скоро цела тадашња а и садашња власт и опозиција су гласали

Фото А. Висничкић

Морућа још већа добит

Уколико не буде неких великих померања на тржишту сирове нафте до краја године НИС би могао да убележи још 10 до 15 милијарди динара добити, што би донело од 80 до 84 милијарди. То значи да би акционари могли да добију рекордну дивиденду од 120 до 130 динара по акцији што на последњој цени даје дивиденди принос од 20 одсто, каже Ненад Гујанчић.

за такав споразум (214 од 250 посланика). Сам уговор био је предмет њеног правног оспоравања због кршења неколико чланова Устава као што је непоштовање међународно преузетих обавеза у виду чланства Србије у Енергетској заједници, као и кршење одредаба домаћег законодавства као што су закони о забрани дискриминације, једнак положај на тржишту и општа обавеза плаћања пореза. Поред најниже ренте од три одсто у Европи коју „Гаспромџет“ плаћа Србији, компанија је такође прибегавала недозвољеној методи фактурисања или убавцавања пумпи у бушотине којима се нагло диже притисак како би се избацила већа количина нафте. Таква метода пореза убрзаног пражњења домаћих ресурса, доводи и до неконтролисаног загађења животне средине. Апсурдно је да током опште енергетске кризе у Европи НИС остварује ре-

кордан профит, српска државна компанија „Србијагас“ рекордне губитке док потрошачи у Србији истовремено плаћају једну од највећих цена дизела и бензина у региону.

– Редовно и поуздано снабдевање грађана енергентима један је од предуслова њеног нормалног функционисања. Из тог разлога су државе попут Немачке и Пољске национализовале енергетске компаније које су биле у већинском власништву Руске Федерације. Имајући то у виду чак и да Руска Федерација уради све што је до ње, да обезбеди стабилно снабдевање нафтом и природним гасом крајњим потрошачима у Србији, то допремање је ограничено пакетима санкција Европске уније. Пошто се не види крај тим мерама, скоро је неминовно да је за нашу земљу оптимално да у наредном периоду привремено национализује НИС – објашњава Капор.